

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudcem Mgr. Zdeňkem Macháčkem ve věci

žalobce: X, narozen dne X
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Markem Eichlerem
sídlem Nekázanka 888/20, Praha 1

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 1. 2025, č. j. MV-179913-4/SO-2024

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců, ze dne 16. 1. 2025, č. j. MV-179913-4/SO-2024, se zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 21 684 Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Marka Eichlera.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 24. 10. 2024, č. j. OAM-13483-63/PP-2022. Tímto prvostupňovým rozhodnutím byla podle § 87e odst. 1 písm. a) bod 2 (výrok I. rozhodnutí) a § 87e odst. 1 písm. d) (výrok II. rozhodnutí) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zamítnuta žádost žalobce o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU a žalobci byla stanovena lhůta 30 dnů od právní moci rozhodnutí k vycestování z ČR.
2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shrnul, že žalobce podal dne 29. 9. 2022 žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU. Považoval se za rodinného příslušníka své manželky Jitky Nguyenové, s níž uzavřel manželství dne 20. 12. 2017. Žalovaný zrekapituloval pobytovou historii žalobce, který pobývá v ČR již od roku 2006, bylo s ním opakovaně vedeno řízení o správním vyhoštění, rozhodnutí o vyhoštění bylo vydáno dne 19. 3. 2017, dne 21. 4. 2017 žalobce požádal o mezinárodní ochranu a v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany uzavřel zmíněné manželství. V době vydání rozhodnutí žalovaného není pravomocně skončeno další běžící řízení o správním vyhoštění žalobce. Nyní řešená žádost je již třetí žádostí žalobce o povolení přechodného pobytu rodinného příslušníka občana EU.
3. Žalovaný se ztotožnil se závěrem správního orgánu I. stupně, že žalobce nepodal svou žádost v žádné ze tříměsíčních lhůt alternativně stanovených v ustanovení § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců. To nebylo jediným důvodem zamítnutí žádosti, správní judikatura je v otázce možnosti zamítnutí žádosti z důvodu překročení lhůty pro její podání nejednotná. Dalším důvodem nevyhovění žádosti je, že manželství žalobce bylo shledáno účelově uzavřeným. Přes snahu správního orgánu I. stupně byla k dispozici výpověď žalobcovy manželky pouze z předchozího řízení. Ta je nevěrohodná, když bylo zjištěno, že na adrese, kde měla s manželem žít, nikdy nebydleli a přestože tvrdila, že manžela miluje, žila s jiným mužem. Žalovaný odkázal na rezoluci Rady ze dne 4. 12. 1997 a sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění směrnice 2004/38/ES ze dne 2. 7. 2009 a označil faktory signalizující existenci úmyslu uzavřít sňatek účelově s cílem zneužít práv přiznaných směrnicí. Dle žalovaného byl pobyt žalobce na území ČR v době uzavření manželství nejistý, manželé nemohli komunikovat stejným jazykem, je prokázáno, že aktuálně je manželství zcela rozvráceno a neplní svou funkci. Manželka žalobce žije s jiným partnerem a jejich společným synem. V detailech týkajících se posouzení účelovosti sňatku odkázal žalovaný na strany 5 až 8 prvostupňového rozhodnutí. Informace ze sociálních sítí byly v řízení užity podpůrně v situaci, kdy manželka žalobce neposkytla součinnost. O nepřiměřené rozhodnutí se nejedná, když manželství žalobce je pouze formální.

II. Žaloba

4. Žalobce v podané žalobě uvedl, že žalovaný porušil ustanovení § 68 odst. 3, § 2, § 3 a § 4 odst. 1 správního řádu, jakož i ustanovení § 87e odst. 1 písm. a) bod 2, § 87e odst. 1 písm. d)

a § 174a zákona o pobytu cizinců. Napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, když žalovaný nesprávně posoudil skutečnost, že žalobce nepodal žádost do 3 měsíců od vstupu na území. Je v rozporu s mezinárodními úmluvami, aby rodinný příslušník občana ČR byl omezen takovou lhůtou. Žalobce doložil datovanou fotografii, kterou splnil zákonnou podmínku. Žalobce odkázal na aktuální rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 1. 2024, č. j. 18 A 57/2022-40, dle něž nemohlo být překročení této lhůty jediným důvodem zamítnutí žádosti. Postup správních orgánů je formalistický. Je absurdní, aby u podání jiných žádostí o dlouhodobé pobyty či víza nebyl stanoven žádný časový horizont, avšak v řešeném případě ano. Postup správních orgánů je v rozporu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států. Ta umožňuje omezit právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států toliko z důvodů veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví.

5. Žalobce nesouhlasí ani se závěrem o účelovém uzavření manželství. Žalovaný se nedostatečně vypořádal s námitkou nedostatečně zjištěného skutkového stavu, kdy správní orgán nebyl za dobu 3 let schopný přimět manželku žalobce, aby se dostavila k provedení výsledku. Žádost pak zamítnul toliko na nepřímých důkazech ze sociálních sítí a vztáhnul údajnou nefunkčnost manželství na celou dobu manželství, které označil za účelové. Pokud by tomu tak bylo, tak by nebylo možné, aby i Nejvyšší správní soud zrušil vyhoštění žalobce právě na tom základě, že je rodinným příslušníkem občanky ČR. V manželství jsou již 8 let, manželství lze označit za turbulentní a nikoli harmonické, avšak správní orgán si neopatrili tolik přímých důkazů, aby bylo možné konstatovat, že se jedná o manželství účelové. Správní orgány znevažují výsledek manželky, který byl proveden v roce 2019, avšak nemají k tomu žádné důkazy. K tomu, aby bylo možné označit manželství za účelové, musí být jasné důkazy, které případně vyústí v obvinění občana ČR za napomáhání k neoprávněnému pobytu, což se v případě žalobce nestalo. Ani cizinecká policie nerozporovala manželství žalobce, tudíž je absurdní, aby správní orgány po 8 letech dané manželství rozporovaly. Napadená rozhodnutí jsou sice obsáhlá, to však k závěru o účelovosti manželství nepostačuje. Neposkytnutí součinnosti manželkou nemůže být automaticky bráno jako naplnění znaků účelového manželství.
6. Správní orgány dále nevzaly v potaz faktory svědčící o nepřiměřenosti vydaného rozhodnutí s ohledem na dopady do soukromého a rodinného života žalobce, jeho manželky a sestry. Správní orgány zcela pominuly posuzování dopadů rozhodnutí do života žalobcovy manželky. Tím byl porušen § 174a zákona o pobytu cizinců i čl. 8 Úmluvy. Žalobce odkázal na judikaturu týkající se posuzování dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života a uzavřel, že správní orgány způsobily nepřezkoumatelnost vydaného rozhodnutí, když k osobě žalobce a jeho manželky nezkoumaly veškeré relevantní faktory. Žalobce má na území ČR vytvořeno veškeré zázemí, žije zde 20 let, má zde manželku a sestru, která disponuje trvalým pobytem a se kterou je v častém kontaktu.

III. Vyjádření žalovaného

7. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na obsah napadeného rozhodnutí a navrhl, aby soud podanou žalobu zamítl. Uvedl, že žalobce v řízení hovořil o posledním vstupu na území ČR dne 20. 9. 2022, což dokládal fotografií, jejíž pravost nelze ověřit. Pokud žalobce cestuje na jiná území Schengenského prostoru, tak zcela bez jakéhokoliv oprávnění. Žalobce na území ČR přicestoval v roce 2006. Platnost jeho posledního oprávnění k pobytu na území ČR uplynula dne 9. 6. 2014. Vzhledem k uzavřenému manželství dne 20. 12. 2017 nebyla

žádost podána ani v době tří měsíců od toho, co se žalobce stal rodinným příslušníkem občana ČR. Nesplnil ani jednu z podmínek pro podání žádosti uvedených v § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců.

8. Uzavření žalobcova sňatku mělo sloužit k obejití zákona. Tvrzená existence rodinných vazeb žalobce na občanku ČR nemá ve skutečnosti reálný podklad a účelem uzavřeného manželství byla toliko legalizace pobytu žalobce, což bylo náležitě prokázáno. Manželství bylo uzavřeno v době, kdy pobyt žalobce byl na území České republiky nejistý. Mezi manželi je jazyková bariéra, jelikož s žalobcem v roce 2023 nemohl být proveden ani základní pohovor v českém jazyce, tudíž v roce 2017, kdy bylo uzavřeno manželství nemohli manželé komunikovat stejným jazykem. I kdyby spolu manželé po nějakou dobu žili, tak v současné době je manželství zcela rozvráceno. Manželka žalobce žije s novým partnerem a jejich společným synem. Tato skutečnost je žalobci známa a nelze očekávat, že by manželství mělo plnit svou funkci. Ze spisu také vyplývají jasné skutečnosti, že manželství svou funkci neplnilo nikdy (pokud ano, tak jen velmi krátce) a manželství bylo uzavřeno pouze proto, aby žalobce získal pobytové oprávnění na území ČR. Uvedené zjištění vychází mimo jiné z pobytové historie žalobce, kterou správní orgán I. stupně podrobně posoudil. Manželství bylo uzavřeno poté, co bylo žalobci vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobce požádal dne 21. 4. 2017 o mezinárodní ochranu a v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uzavřel sňatek.
9. Správnímu orgánu I. stupně nelze vytýkat, že ke zjištění řádného stavu věci podpůrně užil i informace dostupné ze sociálních sítí. Nejedná se o jediný podklad, který byl použit pro zjištění skutečného stavu věci, ale spíše o podpůrné doplnění učiněných zjištění. Pokud manželka žalobce neposkytla dostatek součinnosti, nelze tuto skutečnost klást k tíži správnímu orgánu I. stupně. Ten i přesto dostal své povinnosti podle § 3 správního řádu. Ze spisového materiálu nevyplývá, že by mělo být nepřiměřeně zasazeno do rodinného a soukromého života žalobce. Ten nemá na území ČR žádné rodinné příslušníky, ke kterým by bylo možné přihlédnout. V manželství žalobce setrvává účelově. Manželství žalobce je pouze formálním svazkem, nikoliv skutečnou existující vazbou, která by odůvodňovala nutnost pobytu žalobce na území.

IV. Posouzení věci krajským soudem

10. Napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející soud přezkoumal v řízení dle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v rozsahu a v mezích uplatněných žalobních bodů dle § 75 odst. 2 s. ř. s. s tím, že přitom vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s.
11. Z obsahu předloženého správního spisu soud zjistil, že žalobce dne 29. 9. 2022 podal žádost o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, v níž se označil za rodinného příslušníka české občanky, své manželky X. Uzavření manželství dne 20. 12. 2017 doložil oddacím listem. Dne 20. 10. 2022 provedla policie na žádost správního orgánu I. stupně pobytovou kontrolu v místě bydliště žalobce na adrese X. Byt byl označen „X“, v suterénu se nacházela poštovní schránka se jménem X. V době kontroly nebyl zastížen nikdo, sousedka uvedla, že pána zde potkává, paní X tu už dlouho neviděla, prý v domě již nebydlí, údajně bydlí s přítelem v Českých Budějovicích. Správní orgán založil do spisu protokoly cizinecké policie ze dne 12. 2. 2019 o podání vysvětlení a o výsledku žalobce jako

účastníka řízení o vyhoštění, kde žalobce uváděl, že nemluví česky a že žije s manželkou v Děčíně na adrese X.

12. Z provedeného šetření policie, při němž nebyli žalobce ani jeho manželka na uvedené adrese zastiženi, vyplynulo, že žalobce se zde dle sousedů vyskytuje nepravdělně, jeho manželka se zde nezdržuje. Policie zjistila, že manželka žalobce bydlí přibližně o dvě ulice dále, a to s novým partnerem X. Manželka žalobce zde byla zastižena, uvedla, že od manžela kvůli sporům odešla, chce se k němu však vrátit až manžel pořídí nový byt v Liberci. Pan X uvedl, že manželka žalobce s ním žije asi půl roku, jejich vztah je vážný, jejího manžela nikdy neviděl. Do spisu byl rovněž založen protokol cizinecké policie o výsledku manželky žalobce ze dne 3. 6. 2019. Tehdy uvedla, že od května 2019 žije s manželem na adrese X, X. S manželem chce žít, miluje ho, oba mají práci, každý má své peníze. Následnou pobytovou kontrolou cizinecká policie zjistila, že na uvedené adrese žalobce ani jeho manželka nikdy nebydleli. Majitel domu sice byl s žalobcem předběžně dohodnut na pronájmu, z toho ale nakonec sešlo.
13. Do spisu byla rovněž založena zpráva o ambulantním vyšetření manželky žalobce ze dne 21. 10. 2019 potvrzující její těhotenství a dvě usnesení Okresního soudu v Děčíně ze dne 1. 4. 2019 a ze dne 9. 11. 2020 o zastavení řízení o návrhu manželky žalobce na rozvod manželství, resp. o odmítnutí dalšího takového návrhu. Dle několika úředních záznamů se manželka žalobce před zahájením řešeného řízení opakovaně ke správnímu orgánu I. stupně nedostavovala, ač byla předvolávána. Také v řešeném správním řízení byla manželka žalobce opakovaně předvolávána k výsledku, nikdy se však nedostavila, ač se správním orgánem vzdáleně komunikovala a v některých případech svou neúčast omlouvala. Správní orgán I. stupně našel její profil na Facebooku, zjistil, že se jí dne 12. 4. 2023 narodil syn. U Okresního soudu v Prachaticích bylo popřeno otcovství žalobce k tomuto synovi. Souhlasným prohlášením manželky žalobce a nově zapsaného otce byl synovi jako otec zapsán pan X. Ze sdělení Centra sociálních a zdravotních služeb města Příbram správní orgán zjistil, že manželka žalobce v srpnu 2024 žila se svým přítelem a nejmladším synem v Azylovém domě v Příbrami. K dispozici měl rovněž protokoly o výpovědích žalobce a manželky z řízení o popření otcovství. Žalobce uváděl, že žijí odděleně asi od roku 2021, dle manželky spolu nežijí od roku 2020.
14. Po seznámení žalobce s podklady vydal správní orgán I. stupně shora označené rozhodnutí. V jeho odůvodnění správní orgán po rekapitulaci pobytové historie žalobce konstatoval, že žalobce nesplnil podmínky pro podání žádosti dle § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců. Krátké vycestování žalobce dne 20. 9. 2022 na tom vzhledem k jeho pobytové historii nemůže nic změnit. Dále se správní orgán I. stupně zabýval manželstvím žalobce, resp. jeho případným účelovým uzavřením. Na základě opatřených podkladů uzavřel, že je naplněno několik faktorů poukazujících na účelovost manželství. To bylo uzavřeno v době, kdy s žalobcem bylo vedeno řízení o azylu a v případě jeho neudělení by mu začala běžet lhůta k vykonatelnosti správního vyhoštění. Ještě 9 měsíců před sňatkem žalobce se svou manželkou nežil a byl ochoten se dobrovolně vrátit do Vietnamu. Mezi manžely musela panovat značná jazyková bariéra, když s žalobcem ještě v roce 2023 nemohl být proveden ani základní pohovor v českém jazyce. Již 9 měsíců po sňatku nebylo udržováno manželské soužití a manželka žalobce měla vztah s jiným mužem, s nímž také bydlela. Její navrácení do společné domácnosti s žalobcem v květnu 2019 bylo dle správního orgánu pouze výsledkem vedeného správního řízení o vyhoštění žalobce.

15. Dle správního orgánu I. stupně měl každý z manželů také své příjmy, vzájemně se nikdy nevyžívali. Minimálně od července 2020 je manželství nevratně rozvráceno. Od této doby žije manželka žalobce s jiným partnerem, se kterým rovněž vychovává jejich společné dítě. V době podání žádosti tedy manželé více než 2 roky neudržovali manželské soužití ani nebyli v osobním kontaktu. Správní orgán uzavřel, že manželství žalobce bylo uzavřeno pouze proto, aby byly žalobci otevřeny možnosti získání pobytového oprávnění na území ČR. Přes nespočet pokusů se manžele nepodařilo společně vyslechnout, neboť manželka se provedení výslechu vyhýbá. Žalobce v manželství nadále účelově setrvává, i když manželství již žádnou funkci neplní. Žalobce pobývá v ČR již 10 let bez jakéhokoli oprávnění k pobytu, navíc se dopustil popsaného obcházení zákona. Nevlastní v ČR žádnou nemovitost, je v produktivním věku. Ve věci jde o neudělení pobytového oprávnění, dopad rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce je tedy přiměřený. K odvolání žalobce přezkoumal rozhodnutí správního orgánu I. stupně žalovaný napadeným rozhodnutím.
16. V daném případě našly správní orgány hned dva důvody pro zamítnutí žalobcovy žádosti. V prvostupňovém rozhodnutí se tato skutečnost odrazila dokonce tak, že jsou zde dva zamítavé výroky – samostatné pro každý z důvodů zamítnutí. Prvním důvodem, jemuž se soud bude věnovat, je překročení lhůty k podání žádosti.
17. K projednání věci nařídil soud jednání. Při něm účastníci setrvali na svých dosavadních stanoviscích. Žalovaný zdůraznil, že v době podání žádosti a vedení správního řízení spolu manželé nežili. Dokazování soud neprováděl, když toho k vypořádání žalobních bodů nebylo třeba a ani účastníci neměli důkazních návrhů.
18. Podle ustanovení § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců, o vydání povolení k přechodnému pobytu je rodinný příslušník občana Evropské unie uvedený v odstavci 1 povinen požádat ministerstvo ve lhůtě do 3 měsíců ode dne vstupu na území. Cizinec, který se stane rodinným příslušníkem občana Evropské unie podle § 15a odst. 1 nebo 2 v průběhu pobytu na území, je povinen požádat o vydání povolení k přechodnému pobytu ve lhůtě do 3 měsíců ode dne, kdy se stal rodinným příslušníkem občana Evropské unie podle § 15a odst. 1 nebo 2, a cizinec s jiným oprávněním k pobytu, do 3 měsíců ode dne uplynutí platnosti tohoto oprávnění.
19. Podle ustanovení § 87e odst. 1 písm. a) bod 2. zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 30. 6. 2023, ministerstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže žadatel o vydání povolení k přechodnému pobytu žádá v rozporu s podmínkami uvedenými v § 87b odst. 1 nebo 2.
20. Účastníci v otázce, zda je nutno žádost zamítnout v případě překročení lhůty pro její podání, odkazovali na nejednotnou správní judikaturu. Zdejší soud konstatuje, že na zmíněnou otázku aktuálně přinesl odpověď Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 5. 2025, č. j. 5 Azs 321/2024-30. Ten se vypořádal s dosavadní judikaturou a mj. uvedl, že: „SDEU je v tomto směru ve své judikatuře konstantní a setrvale potvrzuje, že v souladu se zněním čl. 9 odst. 3 směrnice 2004/38/ES musí být sankce za nepodání žádosti ve stanovené lhůtě přiměřená, např. právě ve formě pokuty za přestupek, nemůže však narušit samotnou podstatu práva pobytu. ... vnitrostátním dorovnáním došlo k rozšíření působnosti vnitrostátní úpravy transponující směrnici 2004/38/ES i na (blízké) rodinné příslušníky, kteří odvíjejí svoji žádost o přechodný pobyt od občanů ČR, kteří nevyužili právo volného pohybu ... Při zohlednění směrnice 2004/38/ES a k ní přílehlé judikatury SDEU, jakož i další judikatury NSS, lze uzavřít, že důvod, pro který byla žádost žalobkyně zamítnuta [§ 87e odst. 1 písm. a) bod 2. ve

spojení s § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců] neobstojí, neboť jde o důvod, který je ve zjevném rozporu s unijním právem. Jak zdejší soud shora vysvětlil, žádost o přechodný pobyt rodinného příslušníka občana EU nelze zamítnout jen z toho důvodu, že ji žadatel/žalobkyně podá pozdě – nedodrží ani jednu ze tří alternativně stanovených tříměsíčních lhůt pro podání žádosti.“

21. Zdejší soud nemá důvod se od shora uvedeného odchýlovat. Nerespektování lhůty stanovené v ustanovení § 87b odst. 2 zákona o pobytu cizinců je i dle zákona o pobytu cizinců přestupkem [§ 156 odst. 1 písm. c)]. Právě postih za přestupek je přiměřenou sankcí dle čl. 9 odst. 3 směrnice 2004/38/ES za nepodání žádosti ve stanovené lhůtě. Jak vysvětlil Nejvyšší správní soud, uvedené platí i ve statických situacích, kdy občan ČR, jehož rodinný příslušník žádá o pobytové oprávnění, nevyužil práva volného pohybu. Ostatně uvedeným směrem vykročil i český zákonodárce, když aktuální znění zákona o pobytu cizinců již v této věci využitý důvod pro zamítnutí žádosti dříve uvedený v § 87e odst. 1 písm. a) bod 2. neobsahuje.
22. Soud tedy shrnuje, že vzhledem k uvedenému neobstojí zamítnutí žádosti z důvodu nedodržení lhůty pro její podání. Konkrétní okolnosti řešené věci (kdy žalobce naposledy vstoupil na území a jak na takový vstup nahlížel za účelem hodnocení, zda byla lhůta dodržena) jsou v tomto směru irelevantní, neboť překročení lhůty pro podání žádosti vůbec nemůže být důvodem pro její zamítnutí. Odhlédneme-li nyní od druhého důvodu zamítnutí žádosti, lze uzavřít, že první uvedený důvod k zákonnému zamítnutí žádosti nepostačuje.
23. Druhým důvodem zamítnutí žádosti bylo, že žalobce účelově uzavřel manželství.
24. Podle ustanovení § 87e odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců ministerstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.
25. Ze správní judikatury týkající se této problematiky plyne, že naplnění některých indikativních kritérií či faktorů není bez dalšího důvodem pro závěr, že manželství bylo účelové, ale má vést správní orgán k tomu, aby podnikl další kroky, které podezření potvrdí, nebo vyvrátí. Všechny skutečnosti týkající se sporného vztahu musí být posouzeny komplexně, a to včetně těch, jež svědčí ve prospěch cizince (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2017, č. j. 7 Azs 326/2017-21). Manželství nelze považovat za účelově uzavřené pouze proto, že je s jeho uzavřením spojena výhoda pobytového titulu. Za účelově uzavřené manželství je totiž možné označit pouze takové, které je uzavřeno výlučně za účelem získání pobytového oprávnění. Při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění a na úmysl vést společný manželský život. Za skutkové prokazování účelovosti manželství je plně odpovědný správní orgán. Pouze pokud se na základě náležitě zjištěného skutkového stavu podaří prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé neměli v plánu vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015-40). V případě pochybností je třeba vycházet z toho, že manželství účelově uzavřeno nebylo. Je třeba mít na zřeteli, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Za účelově uzavřené proto nelze označit každý sňatek cizince s občanem EU, který v očích správního orgánu nedosahuje kvality ideálního modelu manželského vztahu.
26. V řešené věci soud souhlasí se správními orgány v tom, že byla naplněna některá indikativní kritéria účelového manželství, o nichž správní orgány hovořily. Jsou zde tedy indicie

ukazující na to, že manželství žalobce mohlo být uzavřeno účelově s výlučným záměrem získat pro žalobce pobytové oprávnění. Ty však dle přesvědčení soudu nepostačí. Soud nemůže uzavřít, že byl naplněn náležitý standard skutkových zjištění, kdy by správní orgány unesly své důkazní břemeno ve vztahu k prokázání účelovosti uzavření manželství. Jinak řečeno, dosavadní zjištění správních orgánů dle přesvědčení soudu neprokazují bez pochybností, že manželství bylo uzavřeno účelově. V případě existence pochybností přitom, jak bylo uvedeno výše, nelze závěr o účelovosti manželství učinit.

27. V daném případě správní orgány vystavěly svůj závěr na sérii nepřímých důkazů podporujících závěr o účelovosti manželství. Takový postup soud nepovažuje za a priori vyloučený, dokonce souhlasí s tím, že řada zjištěných a správními orgány popsanych okolností (ohrožený pobytový status žalobce, zjištění ohledně místa skutečného pobytu žalobce a jeho manželky, její vztahy s jinými muži, účelovost některých výpovědí) skutečně účelovosti uzavření manželství nasvědčuje. Samy správní orgány však dle obsahu jejich rozhodnutí připouštějí, že ve věci prakticky chybí jakákoli skutková zjištění týkající se zcela klíčového období v rozmezí cca 9 měsíců před uzavřením manželství až cca 9 měsíců po jeho uzavření. V této době přitom logicky mělo dojít k seznámení – navázání vztahu žalobce a jeho manželky, k žádosti o ruku, společnému soužití a k jeho ukončení a prakticky rozpadu vztahu.
28. Správní orgány (v podrobnostech správní orgán I. stupně) konstatují, že žalobce ještě cca 9 měsíců před sňatkem o žádné družce či snoubence nehovořil a již cca 9 měsíců po svatbě započala žalobcova manželka vztah s jiným mužem. Poté následuje série zjištění vztahujících se k pozdějšímu období, kdy je zřejmé, že manželka žalobce žila ve vztahu s někým jiným, s pozdějším druhem má dokonce dítě narozené v dubnu 2023. Zjištěné skutečnosti ohledně tohoto pozdějšího období vedou k závěru o nefunkčnosti manželského vztahu a mají oporu ve správním spise, třeba i v informacích ze sociálních sítí, které zapadají do kontextu dalších podkladů a jejichž použití jako podkladů není ve správním řízení vyloučeno.
29. Pochybnosti, které soud zmínil výše, se vztahují právě k popsanému období cca 9 měsíců před až cca 9 měsíců po uzavření manželství. Toto období představuje v podstatě bílé místo na obraze celkových skutkových zjištění, avšak právě v klíčové části. Této skutečnosti si jsou evidentně vědomy také správní orgány, které samy do jisté míry připouští existenci pochybností ohledně účelovosti uzavření manželství. Tak správní orgán I. stupně na str. 8 svého rozhodnutí uvádí, že manželství „*reálně mohlo být po sňatku uskutečňováno maximálně 9 měsíců*“. Žalovaný na str. 11 odvolacího rozhodnutí uvádí, že manželství svou funkci neplnilo nikdy, anebo „*pokud ano, tak jen velmi krátce*“.
30. Tím správní orgány naráží na podstatu výhrad, které vůči jejich rozhodnutí soud nyní formuluje. Stejně jako soud jsou si totiž vědomy, že předmětné (klíčové) období je po skutkové stránce nezmapované, správní orgány neví, jak v této době manželství reálně fungovalo či nefungovalo a musí si být rovněž vědomy, že existují (nejen v případě cizinců) manželství krátká, uzavřená třeba impulzivně a ve vztazích, které mají k ideálu daleko a rychle se rozpadnou, což však neznamená, že musela být uzavřena účelově. Proto správní orgány při absenci skutkových zjištění připouští, že manželství možná, byť po omezenou dobu, mohlo být reálně uskutečňováno a mohlo plnit svou funkci. Pokud je však možné, že manželství nebylo uzavřeno výlučně za účelem zisku pobytového oprávnění pro žalobce a že fungovalo, pak pouhá krátkost jeho reálného fungování nezakládá jeho účelovost.

31. Soud opakuje, že za náležité zjištění účelovosti manželství odpovídají správní orgány, přičemž v pochybnostech manželství za účelové považovat nelze. Soud chápe, že zmíněné bílé místo na poli skutkových zjištění je do značné míry způsobeno nespoluprací manželky žalobce, která se opakovaně nedostavila na předvolání. Taková skutečnost však nezbavuje správní orgány jejich procesní odpovědnosti za zjištění účelovosti manželství. Důraznějších institutů sloužících k zajištění výpovědi manželky využito nebylo. Jiné podklady dokládající okolnosti vzniku, trvání a úpadku vztahu či záměry manželů při vstupu do manželství opatřeny nebyly. Shromážděné podklady mapující pozdější období nefunkčního manželství či předchozí stav, kdy žalobce ještě devět měsíců před sňatkem o žádné družce nehovořil, mohou sice jistým způsobem napovídat, že manželství mohlo být uzavřeno účelově. K úplnému prokázání účelového manželství a vyloučení rozumných pochybností v této otázce však dle přesvědčení soudu nepostačují. Skutečnost, že v době vedení správního řízení manželství evidentně nefunguje, bez dalšího neznamená, že bylo uzavřeno účelově.
32. K soudem označenému období je možno vztáhnout závěr správních orgánů, že mezi manželi musela existovat značná jazyková bariéra, i ten však naráží na nedostatek zjištění skutkového stavu. Správní orgán I. stupně k tomuto tématu na str. 16 svého rozhodnutí uvedl, že s žalobcem nemohl být ještě v roce 2023 proveden ani základní pohovor v českém jazyce, a proto si nelze představit, jak spolu manželé komunikovali v roce 2017. K tomu soud podotýká, že existují i jiné jazyky než český a že žalobce a jeho manželky se na tuto záležitost správní orgán z důvodu nerealizování původně plánovaného souvisejícího výsledku netázal. I zde tedy spíše platí, že nebylo náležité zjištěno, jak spolu manželé komunikovali, než že by bylo dostatečně zjištěno, že spolu komunikovat dost dobře nemohli.
33. Výše uvedeným soud nechce říci, že by související výsledek cizince a jeho manžela byl přímo obligatorním důkazním prostředkem v případech zjišťování účelovosti uzavření manželství. Jeho provedení je však v tomto typu věci zpravidla stěžejní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. 1 As 23/2010-77) a bez něj si správní orgány musí důkazně poradit jinak, což se v dané věci nepodařilo. Soud souhlasí s žalobcem, že pozdější nefunkčnost manželství automaticky neznamená nefunkčnost dřívější.
34. Soud uzavírá, že závěr o účelovosti uzavřeného manželství nenachází dostatečnou oporu v obsahu opatřeného spisového materiálu. Ani druhý správními orgány prezentovaný důvod pro zamítnutí žádosti proto neobstojí, a napadené rozhodnutí tak musí být zrušeno. S přihlédnutím k tomu nemá smysl blíže se zabývat otázkou přiměřenosti zásahu napadeného rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce. Správní orgány se touto otázkou v nezbytném rozsahu zabývaly, vycházely však z toho, že manželství žalobce je účelově uzavřené.

V. Závěr a náklady řízení

35. Z uvedeného plyne, že druhý prezentovaný důvod zamítnutí žádosti žalobce neobstojí, neboť účelovost manželství žalobce doposud nebyla dostatečně prokázána. Výše bylo vysvětleno, že první důvod zamítnutí sám o sobě rovněž neobstojí, když zamítnutí žádosti pro její podání po stanovené lhůtě je nezákonné. Vzhledem k tomu shledal soud žalobu důvodnou, a tedy zrušil postupem podle § 78 odst. 1 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost a vady řízení a věc mu podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaný vysloveným právním názorem soudu vázán dle § 78 odst. 5 s. ř. s. Nebude tedy považovat podání žádosti po uplynutí zákonem stanovené lhůty za důvod pro její zamítnutí, a pokud se bude nadále věnovat otázce

účelovosti žalobcova manželství, opatří takové podklady, jimiž bude účelovost bez pochybností prokázána, jinak nebude moci žádost zamítnout z důvodu obcházení zákona účelovým uzavřením manželství.

36. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., podle kterého účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V souzeném případě byl žalobce úspěšný, proto mu soud proti žalovanému přiznal právo na náhradu nákladů řízení.
37. Ty byly tvořeny zaplaceným soudním poplatkem za žalobu dle příslušné položky sazebníku soudních poplatků ve výši 3 000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1 000 Kč, odměnou právního zástupce za 3 úkony právní služby v celkové výši 13 860 Kč [3 úkony právní služby po 4 620 Kč dle § 7 bodu 5, § 9 odst. 5, § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, paušální náhradou hotových výdajů ve výši 1 350 Kč (3 x 450 Kč za 3 úkony právní služby dle § 13 advokátního tarifu), cestovným v celkové výši 1 574 Kč za ujetých 220 km k jednání soudu z Prahy do Liberce a zpět vozidlem Mercedes-Benz 212, náhradou za promeškaný čas v souvislosti s uvedenou cestou v rozsahu 6 půlhodin po 150 Kč dle § 14 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb. Osvědčení o registraci advokáta k DPH nebylo předloženo. Celkem tak náhrada nákladů řízení činí 21 684 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 22. srpna 2025

Mgr. Zdeněk Macháček
samosoudce